

**FİLOLOGİYA
ФИЛОЛОГИЯ
PHILOLOGY**

UOT 82

**ƏNVƏR MƏMMƏDXANLININ UŞAQ HEKALƏRİ: ƏXLAQİ-MƏNƏVİ
DƏYƏRLƏR TOPLUSU****Şöhrət Nüsrət qızı Məmmədova***Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin dosenti,**filologiya üzrə fəlsəfə doktoru***ORCID:** 0009-0006-6553-6385**E-mail:** sohret.nesirova24@gmail.com***Açar sözlər:** Ə. Məmmədxanlı, hekayə, bədii nəsr, uşaq ədəbiyyatı, folklor, əxlaqi-mənəvi dəyərlər və s.****Ключевые слова:** А. Мамедханлы, повесть, художественная проза, детская литература, фольклор, нравственные ценности и др.****Key words:** A. Mammadkhanli, story, artistic prose, children's literature, folklore, moral values, etc.*

Ədəbiyyatın yazılı qolunda uşaq nəsrinin zənginləşmə axarı tarixilik baxımından bir qədər gec olsa da ancaq əsaslı dinamika ilə özünü göstərir. XIX əsrin ikinci yarısından üzü bəri olan proses bunun göstəricisi olaraq nikbin əhval-ruhiyyə formalaşdırır. Ədəbiyyatın şifahi qolunun möhtəşəmlik örnəkləri, nağıl, əfsanə, rəvayət, əsatir, atalar sözü, məsəl, lətifə, təmsil və s. formalarında olan rəngarəngliklər öz çeşidlilik aurası ilə bir qaynaq funksiyasını yerinə yetirmiş və bu gün də eyni təsəvvürlə xüsusiləşir. Ənvər Məmmədxanlı da öz zəngin yaradıcılığında bunları bir örnək olaraq prinsipləşdirməklə metamodel səviyyəsində onlardan bəhrələnməklə ədəbiyyata gərəkli töhfələr vermək imkanları ilə diqqət önünə gəlir. Hər bir hekayəsi uşaqların milli-vətənpərvərlik, insani dəyərlər, mübarizlik, əzmkarlıq, dönməzlik, əqidə və məslək saflığı aspektində formalaşması amalına xidmət edir.

Mənəvi dəyərlər toplusu. Ənvər Məmmədxanlının hekayələri tipik şəraitdə tipik xarakter yaratmaq imkanları, solum səviyyəni əsas götürmək təsəvvürü ilə səciyyəvilik qazanır. Ayrı-ayrı bədii nümunələrin göstərdiyi mənzərə ibrətamizliyi, mahiyyəti əks etdirmə üsullarının konkretliyi və aydınlığı ilə yazıçı üslubunun imkanlarını sıralayır. “Budur soyuqdan göyərmiş, əlini irəli uzatmaqdan yorulmuş, başqa gecələr kimi bu gecədən də ümidini kəsmiş bir qadın başını dizləri üstünə qoyub hıçqırır:

— Balalarım üç gündür evdə acdır.

Üç addım o yanda kiçik bir qız fəryad edir:

— Yandım, Allah, yandım!

Qış gecəsinin amansız şaxtası onun yarımçılpaq vücudunu doğrudan da yandırır.

Daha irəlidə qaranlıqdan işığa doğru uzadılmış bir əl titrəyir, ağlar və xəstə bir səs sakit olmaq istəmir.

— Ağa, ayağınıza qurban olum, ağa!

Lakin durmadan ötüb keçən ayaqlar biganədir, — bu qaloşlu, tufllili, isti corablı ayaqlardır” (6, s. 126-127). Göründüyü kimi, kiçik bir epizod bütün imkanları ilə real həyat faktlarını bir

bütöv olaraq özündə ehtiva edə bilmək gücüylə xüsusiləşir. Hadisə axarı bir neçə istiqaməti sıralayır:

a) başını dizlərinin üstünə qoyub dilənən bir qadının yaşantıları və təqdim-təfsilatın sərgilədiyi mənzərə;

b) üç addım aralıda yarıçılpaq qızın fəryadı;

c) baş xiyabana gələn hansısa bir mənsəb sahibinin biganəliyi və s.

Bütün bunlar zaman və məkan tanımayan həyat hekayələri və insan biganəliyinin ağla sığmayan faciəsidir. Çağdaş dünyanın, eləcə də indiyə qədərki yaşananların reallıq mənzərəsi olan bu epizod bütün simptomları ilə nəticə çıxarmağa, təlqinə, həyat dərsələrinə bağlanır. Hadisə axarında digər epizodik məqam müəllifin başqa bir qız timsalında çatdırdıqlarıdır. “Mən o səfil uşağı gözlərindən tanıyırdım. Küçə uşaqları içərisində onu başqalarından fərqləndirən bu idi ki, o göy gözləri ilə düz adamın gözlərinə baxır, lakin ağız açmır, inləmir, yalvarmır, dili ilə sədəqə istəmirdi. Qərribə bir sükutla o, yalnız sənə baxır və bu gözlər, bu sükut hər şeydən artıq söyləyirdi.

Rast gələndə o mənim də qarşımda dayanıb dinməz-söyləməz açıq əlini uzadır, durub gözləyirdi” (6, s. 127). Məsələnin digər tərəfində bu lal-dinməz qızın həyat tərzini tükürpədicilik mahiyyəti ilə bütünlükdə insanlıq üçün ibrət dərsləridir. Heç kəsə yaşadığı acıları deməyən qızcığaz ümidini ətrafdan, görüb-müşahidə etdiklərinin biganəliyindən üzərək tamamilə fərqli bir mühitə bağlanır. İkinci dünya müharibəsinin acıları səviyyəsində mövzuya çevrilən bu əhvalat intertekstuallıq (mətnlərarasılıq) və arxitektstuallıq (janrlararası əlaqə) baxımından əsaslı bir mənzərə yaradır. “Yanımdan keçərkən onun ac küçə itlərinə qoltuğundakı çörəkdən parça-parça qırıb atdığını gördüm. O gündüz diləndiyi bir parça çörəyi şəhərin sərsəri itlərinə paylayırdı. Mən heyrat etdim. Lakin ondan heç bir şey soruşmadım: fikirləşdim ki, kimsəsiz bir uşaq çörəyə möhtac olduğu kimi, bir parça şəfqətə də möhtacdır, yaqın mehrini bu sərsəri küçə itlərinə salmışdır” (6, s.126-127). Yazıçı burada epik təhkiyənin yüksək sənət ilə nümayiş etdirdiyi təqdim üsullarından yararlanmaqla bütün zamanlara gedib çatacaq bir bilginə ünvanlayır, daha doğrusu, insanlıq üçün baş verənlər səviyyəsində həyəcan təbili çalır. Yeniyetmə qızcığaz və küçə itləri timsalındakı mənzərə tərbiyəvi məzmunu ilə dərs çıxarmaya yüklənir.

Uşaq bədii nəsrinin məzmun xətləri. Uşaq bədii nəsrini bütün mahiyyəti və məzmun xətlərinin polifoniyası ilə əxlaq və mənafeviyyata, onun prinsip olaraq əsas tutulmasına köklənir. Çox doğru olaraq vurğulanır ki, “cəmiyyətin qarşısında duran vəzifələrin yerinə yetirilməsi xeyli dərəcədə fəal və hərtərəfli inkişaf etmiş şəxsiyyətin formalaşdırılması prosesinin səmərəliliyindən asılıdır” (12, s.65). Ə. Məmmədşanlı da “Baş xiyabanda” hekayəsi ilə görüb-müşahidə etdiklərindən çıxış etməklə ibrətedici düşüncəyə köklənir. Böyük əzablar və psixoloji çətinliklər mənəşəsində çırpınan qızcığaz öz rahatlığını və sıxıntılarını itlərə qayğı ilə yoluna qoyur. Sədəqə olaraq topladıqlarını çörək alıb itlərlə bölüşür.

Yazıcının ibrətamiz epizodlar səviyyəsində sıraladığı digər epizod evsiz, kimsəsiz bir həyat yaşayan bu qızcığazın soyuqdan, şaxtadan qorunmaq üçün itlərlə bir yerdə yaşaması, sığınub onların nəfəsinə isinməsi epizodudur. “Küçədə dolaşan sərsəri itlər hamısı bir-birinə qısılib, pilləkənin altına doluşub yatmışdılar. Cındır paltarlı bir uşaq isə onların arasında yumaq kimi bükülüb böyrü üstə yığılmışdı. Bu həmin kimsəsiz uşaq idi, itlərin böyrünə qısılib yatmışdı” (6, s. 128). Ədəbiyyat bütün parametrlərdə tərbiyəvi məzmunu, təlqin üsullarının əsas götürülməsi ilə spesifikləşir. Ə. Məmmədşanlı da uşaq hekayələrində bunu bir prinsip olaraq əsas götürür.

“Buz heykəl” bunun klassik nümunəsidir. Folklardan gələn təhkiyə elementləri, xalq danışığı dilinin yüksək təsəvvür intelleksiyası normativ olaraq görünür. “Ə. Məmmədخانlı həmişə müasir mövzulara, həyatı hadisələrə daha çox meyil göstərən sənətkarlardan olmuşdur. O, tarixi mövzulara, keçmiş hadisələrə müraciət etdikdə belə ona müasir baxımdan yanaşmış, müasir ictimai ruh aşılamişdır” (11, s.280). “Qızıl qönçələr”, “Aydın”, “Qaralmaz günəş”, “Balaca Nərgiz” və s. bunun bariz örnəyi kimi əsaslı təsəvvür formalaşdırır. Ə. Məmmədخانlının yazıya aldığı hekayələr yeniyetmələrin həyatı bacarıqlar, mərdlik, cəsurluq, xeyirxahlıq və insani dəyərlərin aşılınması baxımından mükəmməl bir təsəvvürlə diqqət önünə gəlir. Eyni zamanda özünəməxsus təqdim üsulunun nümayişi ortaya çıxır. Bunlar isə nağıl düşüncə tərzində olan deyim və təhkiyə aydınlığı ilə yazıçı dilini zənginləşdirir. “Ana durmadan gedir. O çox gedir, lakin qarlı səhralar qurtarmaq bilmir. O, yorulur, şaxta qılınc kimi kəsir.

Birdən anaya elə gəlir ki, qucağındakı körpə donur. O ətrafına baxır, gözləri daldalanmaq üçün bir bucaq, sığınacaq axtarır.

Budur qarşıda iki qara kölgə vardır. Onlar qoşa qayın ağaclarıdır. Ana ağaclara tərəf gedir. Bir an nəfəsini dərmək üçün ağaclara söykənib dayanır. Artıq onda qüvvət qalmamışdır. Şaxta buzlu alov dili ilə onun üzünü yalayır. Ananın ürəyi qorxulu bir mahnı oxuyur. Uşaq donacaqdır. O, bu şaxtaya davam gətirə bilməyəcəkdir. Lakin ana dərhal – yox, yox, - deyərək bu fikrinə etiraz edir. O, düşmən əlindən qaçırdığı bu körpəni şaxtaya təslim etməyəcəkdir. Bütün dünya donsa da, bütün həyat buz bağlasa belə, o ürəyini məşəl edib, körpəsini isindirəcəkdir.

Ana tələsik əynindən yun jaketini çıxardır. Körpəsini bürüyür” (7, s.68). Psixoloji situasiyaların mürəkkəbliyi, ikinci dünya müharibəsinin insanlara yaşatdığı acılar böyük bir insan nəslinin maddi, mənəvi və cismani dəhşətləri üçün hadisələrin baş verdiyi zamandan başlayaraq onilliklər boyu həyat hekayətinə çevrilmişdir. Ə. Məmmədخانlı da ümumiləşdirmələrlə onların bir örnəyini mövzuya çevirir və bir gənc gəlin faşistlərin əlinə keçmiş kəndlərindən namusunu və uşağını qorumaq üçün baş götürüb qaçmaq qərarını verir. “Ə. Məmmədخانlının lirik-romantik səpkidə yazdığı “Karvan dayandı”, “Qızıl qönçələr”, “Məğrur heykəl”, “Boyunbağı” və s. hekayələri də 40-cı illərin məhsuludur” (5, s. 176). İkinci dünya savaşında ordu sıralarında Cənubi Azərbaycanda hərbi xidmətdə olan ədib hər iki tərəfin problemləri və yaşanan fəci anları kontekstində mahiyyəti açmağa çalışır. “Buz heykəl”dəki təsvirlər ananın yaşantıları və psixoloji gərginlikləri baxımından əsaslı bir təqdimatla yazıya gətirilir.

Gənc ana namusunu və övladını düşməndən qorumaq üçün baş götürüb qaçmaq yolunu tutur, ancaq hara getdiyini və nə edəcəyini bilmir. Bircə düşüncəsində olan odur ki, düşmən əlinə keçməsin. “Bu, donmuş qadının buzdan tökülmüş heykəlidir. Hansı bir ümid və sövq-təbii hissi iləsə, ananın qolları arasında sinəsinə sıxılmış, üstü buz bağlamış bağlamı yoxlayır. O həyəcədən titrəyən barmaqları ilə qarı çırpır, sındırdığı buz təbəqəsi altında nə isə görür, açır, birdən lap içəridən bir cüt uşaq gözü kəşfiyyətçi əsgərin gözlərinə zillənir. Gənc döyüşçü qeyri-ixtiyari geri çəkilir və həyəcədən qırılan səslər:

— Körpə donmamışdır, körpə sağdır, yoldaşlar, - deyərək qışqırır” (7, s. 69). Ədibin bu hekayəsi yaşanan müharibə dəhşətlərini əks etdirmək gücündə olan klassik örnəklər sırasındadır. “Onlar başlarını qaldıraraq yenə ananın möhtəşəm heykəlinə baxırlar” düşüncəsi buz heykəlinin bir gənc ananın yaşadıkları acılar aspektində dünyaya olan etiraz hayqırtısıdır. “Epiklik, təhkiyənin mənsur çalarları, forma müvafiqliyi, hadisələri və obrazları təsvir imkanlarının uyğunluğu uşaq nəsrinin lətifələr, rəvayətlər, az da olsa dastanlar (çox nadir hallarda əfsanələr) və xüsusilə

nağıllarla bağlayır. Həmçinin atalar sözü və məsəllərdəki ideya bəzən uşaq yazıçısının diqqətini cəlb etdiyindən o, öz əsərlərinin süjetini birbaşa hər hansı atalar sözü və məsəldəki ideyaya uyğun qurur” (10, s.72-73). Yaradıcı mühit baxımından müşahidə olan zənginləşmə axarı müxtəlif formalarda xalq ədəbiyyatının arxitektualıq aspektində əks etdirdiyi təsəvvürü diqqət önünə gətirir. “Azərbaycan folklorunun elə bir janrı yoxdur ki, orada gənc nəslin tərbiyəsinə xüsusi yer verilməsin. Bayatılarda, atalar sözü və məsəllərdə, nağıl və dastanlarımızda, ümumiyyətlə, folklorumuzun bütün lirik və epik növlərində tərbiyə mövzusu yüksək sənətkarlıq, xüsusi qayğı və məhəbbətlə işlənmişdir” (13, s. 393). Ə. Məmmədخانlı da hekayələrində bunu bir normativ olaraq əsas götürməklə orijinal sənət nümunələri yaratmışdır. “Buz heykəl” bunun nümunəsi olaraq ədəbi-nəzəri düşüncədə, ümumiyyətlə, geniş auditoriyada bir yaşarlıq qazanmışdır. “O zaman gözləri odlar-alovlar görmüş üç qocaman döyüşçü sevincdən göz yaşlarını saxlaya bilmirlər. Onların dodaqları, bir dua kimi intiqam andı pıçıldayır” (7, s. 69) təsəvvürü təkcə üç əsgərin görüb-yaşadıqları ilə məhdudlaşmır, bütünlükdə oxucu kütləsi, geniş auditoriya üçün tərbiyə faktına çevrilir.

“Afaq”, “Qaralmaz günəş”, “Ay işığında”, “Sevinc”, “Karvan dayandı”, “Ananın çırağı”, “Qızıl qönçələr”, Balaca Nərgiz”, “Ayrıldılar”, “Əfsanəvi dağlar” və s. hadisəni təqdim üsulları, mövzunun ortaya qoyduğu təsəvvür, mətn intelleksiyası, janr məzmunu ilə insani dəyərlərin təlqinləməsinə dayanır. “Bu səhər balaca Nərgizi yuxudan anası yox, pəncərədən üzünə düşən may günəşinin işığı oyatdı. Böyrünə qısılib yatdığı anasını otaqda görməyib qız dərhal yanı-yörəsinə boylanıb, ətrafa göz gəzdirdi. Anası yataq otağında yox idi, aynalı şifoner qabağında dayanıb saçlarını daramırdı.

Nərgiz təlaşa düşərək qalxıb yatağında oturdu, lakin açıq qapı arasından baxan kimi, anasını o biri otaqda görüb sakit oldu” (7, s. 69). Göründüyü kimi, ədibin yazı manerası öz dəqiqliyi, uşaqların iç dünyasını, həssaslığını və ana timsalında münasibətlərini təqdim etmə baxımından nümunəyə çevrilir. Yaradıcı istedadı əhvalat və hadisələri canlandırma texnologiyası, situasiyanı təqdim üsullarının mükəmməlliyi ilə orijinallıq sərgiləyir. Bütün parametrlərdə yazıçının məramını, mənəvi dəyər baxımından münasibətlər mənzərəsini, davranış normativlərini aşılamaq istəyinə yüklənir.

Nəticə. Beləliklə, Ə. Məmmədخانlı iyirminci əsrin zəngin ədəbi-mədəni prosesində uşaqlar üçün yaratdığı orijinal bədii örnəklərlə daha çox nəzər-diqqəti cəlb edir. Onun müxtəlif zaman kəsiklərində nəşr olunan kitabları (“Burulğan”, “Bakı gecələri”, “Analar və yollar”, “Hekayələr”, “Dirilik çeşməsi”, “And”, “Qızıl qönçələr” və s.) mövzu zənginliyi, həyat həqiqətlərini əks etdirmə üsullarının özünəməxsusluğu ilə xüsusiləşir. Uşaqların istək və arzularını, ideallarını, dünyagörüşünü, məqsəd və məramını əhatələyən bədii örnəklər folklor motivlərinə, nağıl, rəvayət, məsəl, atalar sözü zənginliyinə həssaslıq nümayiş etdirməklə mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bütün bunlar Ə. Məmmədخانlının yazı laboratoriyasının özünəməxsusluğunda uşaq dünyasına həssaslığı, konkret hadisələr səviyyəsində təqdim olunanların xüsusiyyətini bir örnək olaraq diqqət önünə gətirir.

Problemin aktuallığı. Ə. Məmmədخانlı yaradıcılığının yetişməkdə olan gənc nəslin mənəvi-əxlaqi, ədəbi-estetik cəhətdən inkişafında rolunu müəyyən etmək, tədqiq və təbliğ etmək gərəkdir. Sənətkarın yaradıcılığında folklorlardan bəhrələnməklə yaratdığı və dil - üslub və sənətkarlıq baxımından diqqət çəkən əsərləri kifayət qədərdir. Bu əsərlər uşaq ədəbiyyatında yaradıcılığa

yni bařlayanlar uęun maktab rolunu oynaya bilər. Bu baxımdan sənətkarın yaradıcılıęında folklordan bəhrələnmənin arařdırılması həm elmi, həm də ədəbi- bədii sahədə faydalı olar.

Problemin elmi yeniliyi. Ə. Məmmədخانlının ədəbi-bədii irsinin mövzu istiqamətləri və bəhrələndiyi yaradıcılıq qaynaqları müəyyənləşdirilmişdir;

Problemin praktik əhəmiyyəti və tətbiqi. Tədqiqat həm elmi, həm də təcruəbi əhəmiyyət daşıyır. Bu tədqiqatda sənətkarın uşaq nəsrinin mövzu xüsusiyyətləri, folklordan bəhrələnmənin Ə.Məmmədخانlı yaradıcılığına təsiri arařdırılır. Uşaq ədəbiyyatına dair arařdırmaların, eləcə də dərslıklərin hazırlanmasında bu tədqiqatdan faydalanmaq mümkündür. Eyni zamanda ali təhsil müəssisələrində uşaq ədəbiyyatının tədrisi zamanı da istifadə oluna bilər.

Ədəbiyyat

1. Atalar sözü. Bakı: Yazıçı, 1981, 366 s.
2. Azərbaycan ədəbiyyatı inciləri. Nağıllar. Bakı: Yazıçı, 1985, 506 s.
3. Azərbaycan klassik uşaq ədəbiyyatı antologiyası. Bakı: Elm, 1998, 300 s.
4. Əfəndiyev P. Azərbaycan şifahi xalq ədəbiyyatı. Bakı: Maarif, 1992, 477 s.
5. Xəlil Z., Əsgərli F. Uşaq ədəbiyyatı. Bakı: ADPU, 2011, 498 s.
6. Məmmədخانlı Ə. Hekayələr. Bakı: Uşaq və gənclər ədəbiyyatı, 1954, 128 s.
7. Məmmədخانlı Ə. Seçilmiş əsərləri. Bakı: Azərnaşr, 1960, 490 s.
8. Məmmədخانlı Ə. Seçilmiş əsərləri. İki cildə, I c., Bakı: Yazıçı, 1985, 292 s.
9. Məmmədov M., Salamoęlu T., Babayev Y. İki əsrin maarif işıęında. Azərbaycan klassik uşaq ədəbiyyatı antologiyası. Bakı: Elm, 1998, s. 3-10.
10. Məmmədov M., Babayev Y., Salamoęlu T. Pedaqoji mühit və ədəbiyyatı. Bakı: Maarif, 1992, 288 s.
11. Namazov Q. Azərbaycan uşaq ədəbiyyatı. Bakı, Bakı Universiteti, 2007, 444 s.
12. Talıbov Y.R., Ağayev Ə.A., İsayev İ.N., Eminov A.İ. Pedaqogika. Bakı: Maarif, 1993, 292 s.
13. Vəliyev V. Azərbaycan folkloru. Bakı: Maarif, 1985, 414 s.

Ш.Н. Мамедова

Детские истории Анвара Мамедханли: сборник нравственных и духовных ценностей Резюме

Общая картина литературно-культурного процесса середины прошлого века связана с динамичными поисками в детской литературе в одном направлении. Укоренение прозы, поэзии, драматургии, публицистики, а также литературно-теоретической мысли в национальной мысли наделено действительностью во всей ее полноте и актуализирует рассмотрение обществом этнографического и исторического богатства как стороны. Ханимана Алибейли, Теймур Эльчин, Али Керим, Тофик Муталибов, Ильяс Тапдыг, Хикмет Зия, Мастан Гюлер, Фикрет Садык, Мамед Аслан, Захид Халил, Тофиг Махмуд в стихах, Халида Гасилова, Алавия Бабаева, Нариман Сулейманов, Азиза Ахмедова, Али

Самадов и проза и т.д. такие талантливые художники внесли свой вклад в детскую литературу своей богатой литературной мыслью. Анвар Мамедхани также находится в этом ранге благодаря своему высокому творческому интеллекту и является одним из писателей, проделавших необходимую работу в деле передачи этнокультурной культуры как потенциала. “Qızıl qönçələr”, “Buz heykəl”, “Baş xiyabanda”, “Anamın çırağı”, “Sevinc”, “O mahnılarda qayıtdı”, “Əfsanəvi dağlar” и другие. имеет исключительное значение в формировании детей на уровне национальных и нравственных ценностей.

Суровые реалии жизни и способы изложения фольклора, подробности, раскрываемые текстовой информацией, во все времена реализовывались на разных уровнях как история жизни в сознании писателя. Наблюдения А. Мамедханлы, а также красочные аспекты, которые он проживал и наблюдал с точки зрения превратностей окружающей среды и времени, повести, повести-сказки, повести-повествования и т.д. стала темой в своем контексте. Внутренняя и межситуационная ситуация, ее представление в контексте событий и рассказов при ее высоком творческом интеллекте имеют исключительную функцию в формировании у детей национально-нравственных ценностей.

Sh.N. Mammadova

Children's stories of Anvar Mammadkhanli: Collection of moral and spiritual values Summary

The general picture of the literary and cultural process in the middle of the last century is connected to the dynamic searches in children's literature in one direction. Rooting of prose, poetry, dramaturgy, publicism, as well as literary-theoretical thought to the national thought is charged with reality in its entirety and actualizes society's consideration of ethnographic and historical richness as a side. Kanimana Alibayli, Teymur Elchin, Ali Karim, Tofiq Mutallibov, Ilyas Tapdig, Hikmet Ziya, Mastan Guler, Fikret Sadiq, Mammad Aslan, Zahid Khalil, Tofiq Mahmud in poetry, Khalida Hasilova, Alaviya Babayeva, Nariman Suleymanov, Aziza Ahmadova, Ali Samadov and prose. etc. such talented artists contributed to children's literature with their rich literary thought. Anvar Mammadkhanli is also in this rank with his high creative intellect and is one of the writers who have done necessary work in the matter of transmitting ethnocultural culture as a potential. “Gold roses”, “Ice monument”, “Main alley”, “My mothers apprentice”, “Happiness”, “He returned in songs”, “Legendary mountains” and others. is of exceptional importance in the formation of children at the level of national and moral values.

The harsh realities of life and the methods of presentation from folklore, the detail revealed by the textual information have been realized at different levels as a life story in the writer's mind at all times. A. Mammadkhanli's observations, as well as the colorful aspects that he lived and observed in terms of the vicissitudes of the environment and time, the story, story-tale, story-narrative, etc. has become a topic in its context. The internal and inter-situation of situations and its presentation in the context of events and stories with its high creative intelligence have an exceptional function in the formation of children in terms of national and moral values.

Redaksiyaya daxil olub: 12.03.2025